

області, що знизить диференціацію надходжень податку до місцевих бюджетів та зменшить залежність його надходжень від територіального розташування громади;

- забезпечення повного охоплення всіх об'єктів оподаткування майновими податками в частині реєстрації речових прав на нерухоме майно та проведення НГО земель.

Література:

1. www.decentralization.gov.ua. – Офіційний сайт.
2. www.minfin.gov.ua. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

Пенюшкевич А.Ю.

*«Фінанси, банківська справа та страхування. Банківська справа», 3 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – к.е.н, доцент кафедри фінансів Славкова А.А.*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

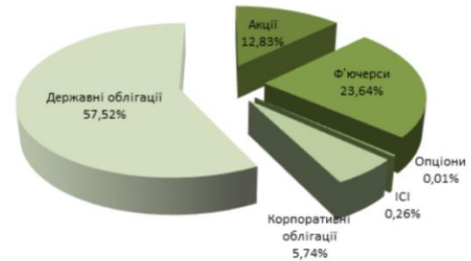
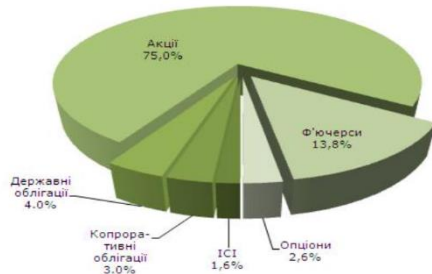
Ринок цінних паперів - це частина фінансового ринку, який є значущою складовою ринкової економіки. Фондовий ринок є надзвичайно важливим, і розглядається та досліджується саме у розрізі багатоаспектних процесів соціально-економічних та політичних реформ, адже ефективне функціонування ринку цінних паперів є основою реалізації таких реформ. Головною функцією фондового ринку є акумуляція та перерозподіл фінансових ресурсів з однієї галузі в іншу, забезпечивши його прогресивне функціонування, економіка країни буде демонструвати як економічне зростання, так і розвиток в цілому. Тому важливо проаналізувати сучасний стан та проблеми фондового ринку, а також розглянути можливі перспективи розвитку даного сегменту фінансового ринку, адже останні роки в Україні існує нестабільна соціально-політична ситуація, яка є причиною низького економічного зростання. Покращення діяльності ринку цінних паперів в майбутньому дасть можливість удосконалити економічну сферу, рівень заощаджень, інвестицій.

Перший ключовий показник, що характеризує стан фондового ринку це обсяг торгів на ринку цінних паперів. Через те, що в Україні майже відсутній зв'язок між основними показниками організованого ринку та макроекономічними показниками, існує певна розбіжність між перебігами реальної економіки та ринком цінних паперів, що демонструє хиткість положення України в економічній сфері. У 2013-2014 році можна було спостерігати найбільше зниження обсягу торгів, що становило більше 8%, ринок перебував у стані стагнації, у 2015 році було невелике збільшення обсягу торгів на ринку цінних паперів, а саме збільшення кількості випусків цінних паперів на 1,5%, але станом на 2016 рік ситуація різко погіршилась, і було зафіксовано мінімальний обсяг торгів за останні п'ять років.

Наступним, не менш важливим, показником є випуск цінних паперів. Через зниження довіри інвесторів до українських корпорацій та до держави в цілому як емітента акцій, випуск та їх придбання мають тенденцію до зниження, що відображається в статистичних даних - за останні 5 років випуск акцій поменшав на 21,7%. Достатньо високий рівень ліквідності та малі ризики роблять привабливими облігації для інвесторів, у 2016 році порівняно з 2012 роком кількість їх випуску зросла на 214%, що має позитивний вплив на економіку України, адже ситуація в країні є не сприятливою [1, с. 207].

Тому, доцільно розглянути ще один показник, який впливає на ринок цінних паперів - це багатогранна структура фондових інструментів. Структура фондових інструментів у 2017 році: акції, що становлять 12,83% від загальної кількості, корпоративні облігації 5,74%, ф'ючерси 23,64%, державні облігації 57,52%, ІСІ 0,26%,

опціони 0,01% [4]. Якщо порівняти дані показники з 2014 роком, то можна побачити, що частка акцій скоротилась, а відсоток державних облігацій зріс. Причиною збільшення придбання державних облігацій є вигода, адже придбання облігацій внутрішньої державної позики, є прибутковішим, ніж депозитні вклади, також існує можливість швидкого продажу або купівлі державних облігацій, і найбільшою перевагою є приваблива система оподаткування.

Рис.1 СТРУКТУРА ФОНДОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У 2014Р. Рис. 2 СТРУКТУРА ФОНДОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У 2017Р.

Варто зауважати, що саме розвиток інфраструктури біржових торгів впливає на діяльність фондового ринку, і, тим самим, на його розвиток та функціонування. Оскільки в Україні послуги, які надаються професійними учасниками фондового ринку, знаходяться не на належному рівні, активність населення на ринку цінних паперів дуже низька. Основною задачею держави є розвиток інфраструктури, для забезпечення зростання участі населення на цьому ринку у торгах [2, с. 620].

Сучасними проблемами фондового ринку України є: низька ліквідність, нерозвиненість інфраструктури, слабка інформованість громадян про фондовий ринок та інші. Причиною, зазначених вище проблем, є те, що було покладено великі надії на можливості національного фондового ринку, які не були виправдані, також було здійснено штучне пришвидшення його розвитку. [3, с. 130]

Для їх вирішення українському ринку цінних паперів потрібно посилити співпрацю з іноземними фондовими ринками, потрібно вводити світові стандарти бухгалтерського обліку, підвищувати ліквідність фондового ринку, покращувати інвестиційний клімат, а також права та обов'язки емітентів та інвесторів мають бути чітко сформульовані, задля забезпечення більшої прозорості ринку цінних паперів. У результаті реалізації, вище зазначених заходів, можливо досягнути сталий ріст капіталізації ринку цінних паперів та виведення України на кращі позиції щодо рейтингів Світового банку, шляхом підвищення таких ключових показників, як обсяг торгів та індекс рівня захисту інвесторів.

Отже, сучасний стан фондового ринку України не є задовільним, адже наявність значної кількості проблем, вимагає від уряду реалізації заходів, які б дали змогу у майбутньому розвинути та удосконалити ринок цінних паперів. Тенденція поглиблення глобалізації світових економічних процесів потребує від України наявності ефективнодіючого фондового ринку, для залучення коштів та здійснення співпраці з іншими країнами.

Література:

1. Коляда О.В., Данілкович Л.В. Про ефективність на фондовому ринку [Електронний ресурс] / О.В. Коляда, Л.В. Данілкович // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. - 2017. - № 2. - С. 204 -215. - Режим доступу: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/1980/1/2032_IR.pdf
2. Галушак В.В. Особливості формування оптимальної інфраструктури фондового ринку України / В.В. Галушак // Глобальні та національні проблеми економіки / Електронне наукове фахове видання. - Миколаївський національний університет ім. В.О.Сухомлинського. - 2017. - Вип. № 17. - С. 618-622.

3. Богач Д. С. Сучасний стан фондового ринку України / Д. С. Богач // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія : Економіка і менеджмент. - 2016. - № 1. - С. 128-136.

4. Підсумок торгів 2017 року [Електронний ресурс] / Українська біржа: центр ліквідності акцій та похідних інструментів в Україні, 2018. - Режим доступу: <http://www.ux.ua>

Пислиця А. В.

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

РОЛЬ БАНКІВ ЯК ВЕЛИКИХ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Банки, виконуючи свою класичну функцію у фінансово-кредитній системі держави, крім того є платниками податків. Враховуючи традиційний погляд на банки як на прибутковий бізнес, вважаємо за необхідне дослідити, наскільки повно банки виконують свою фіскальну роль, і чи завжди банк є великим платником податків.

Зауважимо, що на сьогодні в Україні оперують, зокрема, такими поняттями:

- банки;
- великі банки;
- системно важливі банки;
- банки, що включені до Реєстру великих платників податків.

Визначення банку міститься у Законі України «Про банки і банківську діяльність» [1]. Критерії для великих та системно важливих банків визначає Національний банк України [2]. Критерії великого платника податків прописані у Податковому кодексі України [3]. Результати аналізу показують, що кількість суб'єктів, які належать до вищезазначених чотирьох груп, зменшується від першої до четвертої групи: лише частина банків є великими, лише деякі системно важливими. І перелік великих банків не співпадає з переліком банків, включених до Реєстру великих платників податків.

Також зауважимо, що банкам приділяється особлива увага і під час їх супроводження в спеціалізованих підрозділах по роботі з великими платниками податків. Так, у структурі Офісу великих платників податків Державної фіскальної служби функціонує Управління податкового супроводження фінансових установ, яке складається на сьогоднішній день з трьох відділів:

- відділ податкового супроводження великих банківських установ;
- відділ податкового супроводження банківських та небанківських фінансово-кредитних установ;
- відділ контролю за ризиковими операціями фінансових установ [4].

Як бачимо, у практичній роботі також окремо виділяють групу великих банківських установ.

Виходячи з попередніх наших наукових досліджень [5, 6], виділяємо також категорію банків – стабільних великих платників податків, тобто тих, що декілька років поспіль були включені до Реєстру великих платників податків. І якщо до реєстру щорічно потрапляє в середньому 50 банків, то стабільних, тобто тих, що перебували в Реєстрі ВПП принаймні п'ять років, є менше. Однак банки постійно входять до переліку ТОП-100 найбільших платників податків. Так, у цей рейтинг за підсумками 2017 року потрапило 9 банків [7]. За кількістю це дорівнює представництву галузі металургії та виробництву спиртних напоїв, вина і пива, які також представлені у даному рейтингу дев'ятьма підприємствами кожна.

Отже, банки посідають вагоме місце серед платників податків, представники банківської сфери щороку потрапляють до Реєстру великих платників податків. Однак